

PASTORAȚIA TINERILOR ȘI ORIENTAREA VOCAȚIONALĂ

Pr. Felix ROCA
Școala Normală „Vasile Lupu”, Iași

Introducere

Trăim într-o perioadă în care, la nivel eclezial, este foarte prezentă atenția față de tema vocației. Ar fi minimalizat aspectul dacă s-ar considera că această atenție se datorează doar crizei vocațiilor de specială consacrate, de acum cronizată în țările occidentale, sau slăbirii, în general, a intensității trăirii vieții de credință. Conciliul al II-lea din Vatican a oferit o contribuție originală în ceea ce privește promovarea vocației membrilor poporului lui Dumnezeu și, totodată, a deschis drumul spre o reflecție mai atentă referitoare la o vocație creștină comună și la varietatea vocațiilor specifice. Totalitatea referințelor diferitelor documente ale Conciliului al II-lea din Vatican la tema vocațională constituie o adevărată teologie a vocației. Tatăl cheamă la viață și la comuniune cu sine; prin Isus Cristos, adresează chemarea de a face parte din poporul lui Dumnezeu al noii alianțe. Este o chemare care are o caracteristică de universalitate, deoarece Dumnezeu dorește ca toți oamenii să se mântuiască. Familia, asociațiile bisericești, mișcările, grupurile sunt ambiente privilegiate unde se poate descoperi chemarea Domnului pentru o slujire specială, exercitând caritatea față de semenii în diferite modalități, potrivit darurilor și carismelor Duhului Sfânt.

Specificările documentelor conciliare duc la concluzia că întreaga pastorație trebuie să manifeste proiectul pe care Dumnezeu îl are cu viața persoanelor și trebuie să stimuleze în acestea voința de a răspunde acestui plan. De aceea, pastorația trebuie să fie mai „propunătoare” în ceea ce privește aspectul vocației, mai explicită în vestirea evangheliei chemării, mai îndreptată spre persoane în care să trezească dorința de a răspunde chemării lui Dumnezeu, chiar și în modalitățile cele mai radicale.

Considerând aceste aspecte, devine o exigență reflecția asupra raportului dintre pastorația tinerilor și pastorația vocațională, din cel puțin două motive: necesitatea de a afirma că pastorația tinerilor, prin natura sa specifică, are o caracteristică vocațională (altfel nu ar fi nici „pastorație” și nici „a tinerilor”), iar apoi necesitatea de a specifica faptul că realitatea vocației nu se identifică

doar cu anumite aspecte pe care le include (de ex.: s-a creat obișnuința ca atunci când se vorbește despre vocație să se facă referință doar la preoți, călugări, călugărițe etc.). Astfel, derivă exigența unei adevărate pastorații a tinerilor, care să aibă o „deschidere” vocațională specifică, adecvată vârstei tinereții, timp de mari proiecte, cuceriri valoroase, dar uneori și perioadă în care se experimentează alegerile greșite și chiar falimentul.

Suntem convinși că, dacă se răpește pastorației tinerilor aspectul vocațional, acest lucru înseamnă să fie denaturată, să devină altceva decât ceea ce este. Chiar și promovarea vocațiilor de specială consacrate trebuie să se încadreze în contextul unei serioase pastorații a tinerilor care îl ia în serios pe tânăr, întrebările sale fundamentale, contextul în care trăiește, cultura pe care o respiră, relațiile pe care le construiește, astfel încât asumarea vocației sale să fie rodul matur al drumului de creștere umană și în credință.

Privilegierea unei astfel de orientări pentru pastorația tinerilor contribuie la construirea unei culturi vocaționale autentice, care are la bază atitudini vocaționale fundamentale: capacitatea de dăruire în mod gratuit, de relaționare și de dialog, de colaborare și de împărtășire a experienței de viață.

În cele ce urmează vom încerca să trecem în revistă unele documente ale Magisteriului care fac referință la tema noastră. Apoi vom insista asupra faptului că tinerii trebuie să fie priviți din perspectiva speranței, ca o resursă, și nu ca o problemă, pentru ca ulterior să trasăm unele linii fundamentale pentru o pastorație a tinerilor orientată vocațional.

Specificăm că ideile puse în discuție nu constituie decât puncte de plecare, „flash”-uri, care necesită ulterioare aprofundări și specificări.

1. Orientarea vocațională a pastorației tinerilor – sinteză teologică

Magisteriul Bisericii a făcut de-a lungul timpului numeroase precizări referitoare la natura vocațională a pastorației tinerilor. Nu ne putem permite aici să prezentăm aceste indicații. Ne vom limita să indicăm principalele documente care au avut în vedere aspectele ce ne interesează și să prezentăm o sinteză teologică.

Conciliul al II-lea din Vatican a avut o influență decisivă asupra teologiei vocației și asupra pastorației vocaționale, nu doar prin intermediul referințelor specifice, cât, mai ales, prin intervenții care au reînnoit aspecte fundamentale ale conștiinței credinței. *Gaudium et spes* vorbește despre „vocația umană” ca fiind o vocație personală, socială, istorică. Biserica, cea care este „Vocația omului”, dorește să ajute toți oamenii să descopere plinătatea propriei vocații.

În *Lumen gentium*, Conciliul al II-lea din Vatican afirmă vocația universală la sfințenie ce asigură raportul dintre vocația creștină și vocațiile specifice. Acestea din urmă, specifică documentul, sunt complementare pentru viața și misiunea Bisericii. *Dei verbum* oferă pastorației vocaționale un conținut dens, deoarece întreaga revelație este vocație și misiune pentru „vestea mântuirii”. *Christus Dominus*, vorbind despre ministerul episcopului, insistă asupra datoriei acestuia de a promova vocațiile la preoție, la viața consacrată și cele laicale. Decretul *Presbyterorum ordinis* afirmă că preoții și episcopii au datoria de a ajuta credincioșii să își descopere și să își urmeze propria vocație. În acest sens, o atenție deosebită trebuie să fie acordată tinerilor. *Optatam totius* reamintește că întreaga comunitate are datoria de a promova vocațiile la preoție, un rol deosebit avându-l familiile și parohiile. *Perfectae caritatis* cere o reînnoire a vieții călugărești și îi face conștienți pe preoți, călugări și călugărițe, educatori, părinți etc. de datoria pe care o au de a anima viața Bisericii prin intermediul vocațiilor la viața călugărească. Decretul despre apostolatul laicilor, *Apostolicam actuositatem*, afirmă că apostolatul laicilor derivă din vocația creștină. Tinerilor le este reamintit faptul că sunt primii apostoli între cei de vârsta lor. Adulții sunt chemați să îi ajute pe tineri în drumul lor de creștere și să îi încurajeze să desfășoare apostolatul lor. Tratând despre activitatea misionară a Bisericii, *Ad gentes* afirmă că Biserica este chemată să vestească mântuirea tuturor oamenilor descoperindu-le vocația integrală. Vocația misionară este o vocație specială în slujba evanghelizării. Declarația despre educația creștină, *Gravissimum educationis*, afirmă că Biserica se ocupă de întreaga viață a omului, deci și de vocația sa supranaturală. Fiecare om are dreptul la o educație care să corespundă vocației sale, iar credincioșii trebuie să fie educați să fie conștienți de vocația lor. Vocația educatorilor este deosebit de importantă, alături de aceea a părinților, în misiunea de educare a tinerelor generații¹.

Indicațiile oferite de documentele Conciliului al II-lea din Vatican au deschis drumul unei largi și aprofundate reflecții despre pastorația vocațională. Paul al VI-lea, imediat, în anul 1964, a instituit *Ziua Mondială de Rugăciune pentru Vocații*, ce a fost mereu însoțită de un mesaj bogat în elemente doctrinale. Un mare ecou a avut afirmația „orice viață este o vocație”, făcută de Papa Paul al VI-lea în Enciclica *Populorum Progressio*:

În planul lui Dumnezeu, fiecare om este chemat să crească, deoarece orice viață este o vocație! Încă de la naștere, este dat tuturor, în germene, un ansamblu de

¹ Cf. P. GIANOLA, „Magistero e pastorale delle vocazioni”, în *Dizionario di Pastorale Vocazionale*, Editrice Rogate, Roma 2002, 652-653.

atitudini și de calități ce trebuie fructificate: deplina lor desfășurare, rod în același timp al educației primite din partea mediului și al efortului personal, va permite fiecăruia să se orienteze spre destinul pe care i-l propune Creatorul său. Înzestrat cu inteligență și libertate, el este responsabil de creșterea sa, ca și de mântuirea sa. Ajutat, și uneori împiedicat, de cei care îl educă și îl înconjoară, fiecare rămâne, oricare ar fi influențele care se exercită asupra lui, făuritorul reușitei sau falimentului său: doar cu efortul inteligenței și voinței sale, fiecare om poate să crească în umanitate, să valoreze mai mult, să fie mai mult².

Între timp, *Opera Pontificală pentru Vocații Ecleziastice* a început un amplu program de actualizare a precizărilor Conciliului al II-lea din Vatican, organizat în patru faze: internațională, națională, diecezană și continentală³.

Reflecția pe marginea misiunii Bisericii de a-i ajuta pe tineri să cunoască și să-și asume propria vocație s-a intensificat o dată cu *Zilele Mondiale ale Tineretului*, cu ocazia cărora Papa Ioan Paul al II-lea și ulterior Papa Benedict al XVI-lea au adresat în fiecare an mesaje bogate în conținuturi doctrinare, dar și în îndemnuri părintești și prietenești.

Al doilea congres continental despre vocații s-a desfășurat în Europa în anul 1997. Documentul final, *Noi vocații pentru o nouă Europă*, a cules roadele acestui congres cu intenția de a reuni reflecția teologică și practica pastorală, pentru a oferi un instrument potrivit celor care lucrează în domeniul pastorației vocaționale. Documentul scoate în evidență că tinerii europeni sunt, pe de o parte, în căutarea unei identități, iar pe de altă parte, sunt victime ale dezorientării generale:

Mulți tineri nu au nici măcar „gramatica elementară” a existenței, sunt nomazi: circulă fără să se oprească la nivel geografic, afectiv, cultural, religios, ei „încearcă”! În mijlocul mării cantități și diversități de informații, dar cu sărăcia de formare, par pierduți, cu puține referințe și puțini referenți. De aceea, se tem de viitorul lor, se tem în fața angajamentelor definitive și se întrebă cu privire la ființa lor. Dacă, pe de o parte, caută autonomie și independență cu orice preț, pe de altă parte, ca refugiu, tind să fie foarte dependenți de ambientul socio-cultural și să caute satisfacerea imediată a simțurilor: ceea „ce îmi place”, ceea ce „mă face să mă simt bine” într-un univers afectiv construit pe măsură⁴.

² PAUL AL VI-LEA, *Populorum Progressio* (26 martie 1967), n. 15, în *EnchVat* 2, 1046-1132.

³ R. SACCO, „Congressi internazionali sulle vocazioni di «speciale» consacrazione”, în *Dizionario di Pastorale Vocazionale*, Editrice Rogate, Roma 2002, 281-306.

⁴ OPERA PONTIFICALĂ PENTRU VOCAȚII ECLEZIASTICE, *Noi vocații pentru o nouă Europă* (8 decembrie 1997), în *EnchVat* 16, 1533-1706.

Tema raportului dintre pastorația tinerilor și pastorația vocațională este evidențiată în *Mesajul pentru cea de-a XXX-a Zi Mondială de Rugăciune pentru Vocații*. Papa Ioan Paul al II-lea îndeamnă Biserica să utilizeze limbajul tinerilor pentru a vesti evanghelia chemării. În această misiune, datoria pastorației tinerilor este semnificativă:

Mai ales, este necesar ca pastorația tinerilor să fie în mod explicit vocațională și să urmărească să trezească în tineri conștiința „chemării” divine, pentru ca astfel să experimenteze și să guste frumusețea dăruirii într-un plan stabil de viață. Fiecare creștin, apoi, va dovedi că dorește să colaboreze la promovarea unei culturi pentru vocații dacă va ști să angajeze propria minte și propria inimă în a discerne ceea ce este bine pentru om: adică dacă va ști să discearnă, cu spirit critic, ambiguitățile progresului, pseudovalorile, pericolele lucrurilor artificiale pe care unele civilizații le fac să strălucească în ochii noștri, ispitele materialismului sau ale ideologiilor trecătoare⁵.

Din documentele prezentate rezultă o serie de idei fundamentale pentru pastorația tinerilor, care trebuie să țină cont de aspectul vocației. În primul rând, pastorația tinerilor trebuie să privilegieze atenția față de persoana tânărului. Vocația este o chemare adresată fiecărei persoane în parte și pretinde un răspuns la fel de personal. Astăzi, mai mult ca oricând, este nevoie ca fiecare tânăr să fie considerat în originalitatea sa într-un cadru de dialog încrezător și gratuit. Este important ca tinerii să fie ajutați să urmeze un drum de cunoaștere de sine realistă, care să îi conducă la o acceptare senină a propriei ființe și la un raport încrezător și armonios cu ceilalți și cu întreaga realitate. Fiecare tânăr trebuie să fie ajutat să descopere sensul existenței sale și să își asume propria viață ca fiind un dar și o chemare pentru a se dărui, pentru a ieși din sine și a se îndrepta spre altul, recunoscând astfel speranța care trece dincolo de ceea ce se poate experimenta. Dezvoltarea acestor atitudini de bază îl va face pe tânăr capabil să își asume existența concretă cu libertate, disponibilitate și siguranță, ca o invitație să se angajeze necondiționat să trăiască potrivit chemării lui Dumnezeu⁶.

Pastorația tinerilor trebuie să le ofere tinerilor un drum unitar și progresiv, în care să fie educați să îl urmeze pe Cristos. Într-o cultură care îi instrumentalizează pe tineri și îi îndeamnă să se mulțumească cu planuri modeste, care

⁵ IOAN PAUL AL II-LEA, *Mesajul pentru cea de-a XXX-a Zi Mondială de Rugăciune pentru Vocații*, în AAS 84 (1992) 574-577.

⁶ J. E. VECCHI, *Pastorale giovanile e orientamento vocazionale*, în *Note di Pastorale Giovani*, 36 (2002) 4, 8-12.

sunt cu mult sub posibilitățile lor, este nevoie să se promoveze o „cultură vocațională” ce are la bază atitudini vocaționale fundamentale: gratuitatea, dăruirea, descoperirea misterului, recunoștința față de darul primit, încrederea în sine și în aproapele etc. Este evident că nașterea și maturizarea de noi vocații sunt legate de o astfel de cultură susținută de o cateheză adecvată, ce trebuie să se concretizeze într-un itinerar progresiv care să contemple viața ca vocație – chemarea de a-l urma pe Cristos, chemarea de a face parte din Biserică, diferitele chemări în Biserică și propria vocație – care cere un răspuns.

2. Tinerii din perspectiva speranței, ca o resursă, și nu ca o problemă

La întrebarea „Cine sunt tinerii?” nu se poate da un răspuns definitiv. De-a lungul istoriei au existat atitudini dintre cele mai diferite și care au persistat. Pe tăbliță babiloniană din anul 3000 î.C. s-a găsit scris următorul text: „Tineretul de azi este corupt în mod profund, este rău și încrezut. Nu va putea fi niciodată ca tineretul de altădată și va fi incapabil să păstreze cultura noastră”. Esiod, în anul 740 î.C., spunea: „Nu mai am speranță în viitorul țării noastre dacă tinerii de astăzi vor fi conducătorii de mâine: ei sunt insuportabili, inconștienți, inspiră de-a dreptul frică”. În anul 400 î.C., Socrate afirma: „Tinerii noștri iubesc luxul, se comportă urât, își bat joc de autoritate, nu au respect față de bătrâni. Au devenit tirani, le răspund părinților, sunt imposibili”. Aristotel, în anul 320 î.C., spunea: „Tineretul are această caracteristică: este plin de dorințe. [...] Volubili în dorințele lor, pregătiți să se dezguste, tinerii doresc cu o ardoare extremă și obosesc la fel de ușor”. Se pare că nu există nimic nou sub soare! Multe dintre aceste atitudini le întâlnim și astăzi și poate nu sunt departe de realitate!

Nu există tânăra care să nu simtă felul în care adulții îl privesc și ce părere au, în general, despre tineri. Astfel își dă seama că, în funcție de ambient și interese, sunt multe atitudini față de lumea tinerilor. Acest lucru nu poate să îi fie indiferent unui tânăra, deoarece un lucru este să simți că ceilalți te privesc cu încredere și speranță și alt lucru este să constăți că faci parte dintr-o categorie căreia puțin îi mai lipsește să fie considerată „demonizată”.

„Cine sunt pentru tine tată, mamă, profesor, soră, preot, politician...?” Mulți dintre cei care se ocupă de tineri ar gândi (și poate nu ar avea curajul să răspundă): ești o problemă, nu ești coerent, nu se poate avea încredere în tine, nu vrei să studiezi, nu ești capabil de sacrificiu, trăiești cum vrei tu... Nu putem însă să ne gândim la tineri fără să fi făcut în prealabil o alegere categorică, poate împotriva curentului: aceea de a fi mereu de partea lor! Don Bosco spunea:

„Este de ajuns să fiți tineri pentru ca eu să vă iubesc”. Papa Ioan Paul al II-lea le spunea tinerilor din Kazahstan, duminică, 23 septembrie 2001: „Tu ești un gând al lui Dumnezeu, tu ești o bătaie a inimii lui Dumnezeu, tu ai o valoare, într-un anumit sens, infinită, tu contezi pentru Dumnezeu în individualitatea ta irepetabilă”. Papa Benedict al XVI-lea, în mesajul pentru cea de-a XXIII-a Zi Mondială a Tineretului din 2008, își exprimă marea încredere în tineri:

Este nevoie de tineri care lasă să ardă în interiorul lor iubirea lui Dumnezeu și să răspundă cu generozitate apelului său urgent... Vă asigur că Duhul lui Cristos vă invită astăzi pe voi, tinerii, să fiți purtători ai veștii bune a lui Cristos celor de vârsta voastră... Voi cunoașteți idealurile lor, limbajele lor, dar și rănilor, așteptările și, totodată, dorința de bine a celor de vârsta voastră.

Din toate aceste fragmente reiese atitudinea Bisericii față de tineri: o atitudine plină de speranță, de încredere, dar, în același timp, plină de conștiința responsabilității pe care o are în privința educării lor. Tocmai de aceea, Biserica încearcă să fie atentă la întrebările, problemele, aspirațiile tinerilor, la setea lor de Dumnezeu și de valori autentice. Apoi, Biserica nu poate să nu îl propună pe Cristos ca model de viață, care, dacă este urmat, oferă existenței sens și împlinire. Însă această aventură a urmării lui Cristos nu poate fi trăită de unul singur, ci trebuie să fie împărtășită cu ceilalți care s-au decis să fie prieteni ai lui Cristos, formând astfel marea familie a Bisericii. În această familie nimeni nu este în plus, nimeni nu este izolat, nimeni nu este anonim, deoarece fiecare este „un gând al lui Dumnezeu”, „o bătaie a inimii lui Dumnezeu”. Iată cum înțelege Biserica să îi educe pe tineri: este atentă la viața lor, propune exemplul lui Cristos, construiește comuniunea și pune în valoare identitatea fiecăruia în parte.

E adevărat că nu tot timpul transpare acest gând al Bisericii față de tineri în modul de a gândi al celor care se ocupă de ei, dar acest lucru nu trebuie să fie o piedică pentru ca tinerii să se simtă iubiți și încurajați să își aibă aportul în orice domeniu, punând în valoare calitățile lor.

Guy Gilbert, un preot-educator care a trăit perioada formării sale și primii 5 ani de preoție în Algeria, în timpul războiului, a înțeles că pentru el viața nu înseamnă altceva decât să îi ajute pe tineri să trăiască cu adevărat, să le lumineze orizontul vieții și să parieze, cu ei și cu alți oameni, că pot găsi sensul vieții lor, deoarece cineva și Cineva are nevoie de ei! Această experiență a marcat profund viața sa și l-a pregătit pentru realitatea dură și dezolantă a periferiei Parisului, unde de peste 30 de ani se ocupă de tinerii cei mai „dezorientați”. El scrie astfel:

Când îi spun unui tânăr:

Ai un mare viitor în fața ta,

acesta îmi răspunde adesea:

Îți bați joc de mine! Am 14 ani și la 10 ani am încetat să mai merg la școală...

Eu nu mă las bătut:

Ai un viitor mare, deoarece ești destul de tânăr ca să poți repara totul. Dacă devii conștient de ceea ce ești, de valoarea ta, și dacă muncești serios cu tine însuși, vei putea șterge acești ani de nimic în care nu ai realizat ceva serios. Apoi, chiar dacă mi se spune că ești „negru” ca tăciunele, pentru mine nu este adevărat.

Îl privesc cu ochi noi de iubire și de speranță: nu există nimic mai puternic decât o privire de iubire și de speranță.

Toți tinerii au nevoie de o astfel de privire.

Când părinții, zi după zi, lună după lună, an după an, îi repetă fiului lor:

Ești un prostuț, nu vei realiza nimic în viață,

îlucid.

Mereu m-am îndreptat instinctiv către cel mai sărac, cel mai fragil. Cine este pierdut sau se simte pierdut este incapabil să creadă că din el poate să iasă ceva bun.

Ce superb pariu să îl ajuti să scoată din profunzimea sa partea cea mai bună! Este aventura minunată a vieții mele!⁷

Este, într-adevăr, o aventură să îi privești pe tineri din perspectiva speranței, ca pe o resursă, și nu ca pe o problemă! Speranța este realism! Speranța nu permite să îi privim pe tineri ca fiind „salvatorii” lumii și să îi dăm la o parte pe cei care le-au dat viață, pe cei care au mers înaintea lor pe drumul vieții, cu alte cuvinte, „generația învechită”. Speranța însă nu permite nici pesimismul celor care îi identifică pe tineri cu simbolul violenței, al rebeliunii, al refuzului, al fărădelegii... ca și cum ei ar constitui o lume în afara realității.

A-i privi pe tineri din perspectiva speranței, adică a-i considera cu realism, înseamnă a da spațiu protagonismului lor, a accepta ambivalența comportamentului lor, a le oferi încredere, dar înseamnă, în același timp, a accepta limitele, incoerența și lipsurile dramatice de valori ce marchează existența lor. Toate aceste situații care îi caracterizează pe tineri nu poate să nu îi surprindă pe cei care se ocupă de educarea și formarea lor.

Ceea ce îi caracterizează cel mai mult pe tineri este dorința de a se realiza, de a-și construi o viață care să îi mulțumească. Ei se întrebă ce vor să facă din viața lor, cum văd viitorul, ce poziție adoptă, cu responsabilitate și în libertate, în acest „derby” al existenței. În această luptă, de multe ori, ei își orientează viața doar după o singură dimensiune, cea materialistă sau utilitaristă, cultivând

⁷ G. GILBERT, *Cris de Jeunes*, Éditions Salvator, Paris 1999, 234.

cultul prezentului (*carpe diem!*), departe de valorile spirituale, pentru a modela o viață înțeleasă ca siguranță economică și concentrare egoistă asupra propriei persoane. Însă, fie că recunosc sau nu, tinerii nu sunt mulțumiți de o astfel de viață, deoarece își dau seama că nu pot să fie ca o insuliță, fie ea cât de frumoasă și bogată, în oceanul acestei lumi. Își dau seama că fericirea lor este legată de fericirea celor de lângă ei, că viața altor persoane depinde de viața lor, iar acest lucru îi face importanți și responsabili! De aceea, trebuie să li se propună un drum care îi poate ajuta să descopere adevăratul sens al vieții.

3. Linii fundamentale pentru o pastorație a tinerilor orientată vocațional

Pentru ca pastorația tinerilor să fie orientată vocațional, propunem câteva linii fundamentale: valorizarea ambietelor frecventate de tineri, cateheza și orientarea vocațională și îndrumarea vocațională personală.

Valorizarea ambietelor frecventate de tineri

Vorbind despre pastorația tinerilor într-o perspectivă vocațională, trebuie să ne întrebăm: unde se poate realiza un astfel de plan? Acest lucru înseamnă a identifica situații de viață, realități structurate și persoane frecventate de către tineri, spații instituționale și informale... unde se poate intra în contact cu tinerii.

Familia, ca „Biserică domestică”, este chemată să îi orienteze pe tineri și să fie izvor de vocații. Datoriile fundamentale ale familiei creștine sunt: formarea unei comunități de persoane, slujirea vieții, participarea la dezvoltarea societății și participarea la viața și misiunea Bisericii⁸. Din păcate, criza pe care o resimte familia din România, și nu numai, face ca aceasta să fie instabilă și, de cele mai multe ori, incapabilă să îi ajute pe tineri să pornească pe drumul vieții. *Parohia* trebuie să fie percepută de tineri nu ca o instituție, ci ca un loc unde se simt primiți, acceptați, ajutați, sfătuiți, considerați protagoniști. Parohia trebuie să fie o comunitate de „chemați”, în care fiecare trăiește propria vocație și propria slujire și se simte responsabil de vocația altora. Astfel, parohia pune bazele pentru un cadru în care tinerii să fie ajutați să facă propriile alegeri vocaționale⁹. *Exemplul preoților, călugărilor și călugărițelor și al soților*

⁸ IOAN PAUL AL II-LEA, Exortăția apostolică *Familiaris consortio* (22 noiembrie 1981), n. 17, în *EnchVat* 7, 1522-1810.

⁹ A. CENCINI, *Quale pedagogia vocazionale nella comunità parrocchiale*, în *Vocazioni*, 2 (2004), 73-78.

determină în tineri curajul de a răspunde chemării lui Dumnezeu, fiind fascinați de un model de viață în care se poate concilia fidelitatea față de Dumnezeu și față de datoriile zilnice. *Asociațiile și mișcările ecleziiale* sunt dovada faptului că tinerii doresc să fie împreună, dar, totodată, se distanțează de structurile sociale oficiale și standardizate. Ei caută acele grupuri în care să se simtă bine și să fie valorizată experiența lor de viață și de credință. *Viața de zi cu zi* este „ambientul” în care tinerii îl pot întâlni pe Dumnezeu și se pot decide pentru el. Tocmai viața cotidiană are nevoie să fie iluminată și transformată astfel încât să fie tocmai ocazie de întâlnire cu Dumnezeu, și nu de îndepărtare de el, riscurile fiind numeroase și sub variate forme. Un aspect care nu trebuie să fie neglijat este dat de noile forme de comunicare oferite de internet, unde se creează adevărate spații de întâlnire și de comunicare între tineri.

Cateheza și orientarea vocațională

Vârsta tinereții este caracterizată de căutarea propriei identități și a plinătății vieții. La vârsta aceasta tânărul încearcă să înțeleagă încotro trebuie să meargă și care este scopul său ultim pentru care trebuie să mobilizeze toate energiile sale. Drumul tânărului spre maturitate formează un plan de viață în lumina căruia acesta trăiește fiecare moment al vieții sale pregătind viitorul ce îl are în față. Planul de viață se poate defini ca fiind o orientare spre viitor, o orientare a propriei vieți, un dinamism care îl împinge pe tânăr să se realizeze într-o anumită direcție¹⁰.

Tânărul nu poate fi lăsat singur pe acest drum de căutare a propriei identități și a vocației sale. Comunitatea eclezială este chemată să îi însoțească pe tineri dezvoltând un proces global de aprofundare a componentei vocaționale a vieții lor. Cateheza vocațională trebuie să fie caracterizată de o comunicare educativă a credinței, care să determine ulterior răspunsul la chemarea lui Dumnezeu. Cateheza este vocațională în măsura în care vestește evanghelia chemării, creează un climat de rugăciune și de ascultare a cuvântului lui Dumnezeu, tratează aspectele vocației, explică specificitatea fiecărei vocații, este ocazie ca cei care au responsabilitatea catehezei să ofere exemplul vieții proprii.

Cateheza vocațională trebuie să atingă diferite teme care sunt fundamentale pentru a considera viața ca fiind o vocație: conștiința de creatură a lui Dumnezeu, identitatea de interlocutor al Creatorului, aspectul social al persoanei,

¹⁰ G. SOVERNIGO, *Religione e persona. Psicologia dell'esperienza religiosa*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1990, 270.

responsabilitatea construirii propriului destin, asumarea propriei misiuni ca răspuns la chemarea lui Dumnezeu, valoarea gratuității și capacitatea de dăruire¹¹.

O cateheză vocațională ce ține cont de aceste aspecte își asumă misiunea de *e-vocare*: reușește să scoată la lumină adevărul tânărului, îl ajută să își pună în mod corect problema identității și a împlinirii vieții sale; *pro-vocare*: lansează un apel care merge dincolo de aspectele banale ale vieții, îndeamnă să răspundă apelului lui Cristos, singurul care poate da sens deplin vieții omului; *con-vocare*: adresează un apel care ajunge la mintea, inima și voința tânărului, pentru a-i descoperi că răspunsul la chemarea lui Cristos presupune angajarea într-o formă concretă de slujire¹².

Cateheza vocațională trebuie să fie susținută de o adecvată orientare vocațională. Rolul acesteia este a-l ajuta pe tânăr să înceapă drumul de cunoaștere de sine, apoi să îl susțină în a face alegeri care dau sens vieții sale și îi valorizează persoana (alegeri școlare, relaționale, afective, morale). A treia misiune este aceea de a-l ajuta pe tânăr să împlinească dorințele și valorile, astfel încât să experimenteze valoarea slujirii și dăruirii față de aproapele. În final, misiunea orientării vocaționale este aceea de a oferi criteriile potrivite pentru o alegere de viață care să fie un răspuns la chemarea lui Dumnezeu și o împlinire a vieții¹³.

Îndrumarea vocațională personală

Orice drum spiritual și vocațional este rodul convergenței a numeroși factori strâns legați între ei. Există factori legați de ambientul în care trăiește un tânăr, aspecte legate de persoana tânărului și elemente legate de educația oferită. De acest aspect al educației ține și misiunea îndrumătorului spiritual, care are un rol necesar și decisiv.

Finalitatea procesului de îndrumare spirituală este aceea de a da unitate vieții în jurul unei valori fundamentale care să armonizeze toate aspectele existenței. Unitatea vieții este dată de convergența vieții spirituale cu valorile tânărului și exigențele sale și cu viața cotidiană (familia, relațiile de prietenie, școala, munca, timpul liber etc.). Îndrumarea spirituală este o slujire față de

¹¹ A. FAVALE, „La vita come vocazione”, în A. FAVALE (ed.), *Vocazione comune e vocazioni specifiche. Aspetti biblici, teologici e psico-pastorali*, LAS, Roma 1993, 35-42.

¹² A. CENCINI, *Amerai il Signore Dio tuo. Psicologia dell'incontro con Dio*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1987, 70-75.

¹³ S. DE PIERI, *Orientamento educativo e accompagnamento vocazionale*, Elle Di Ci, Leumann (Torino) 2000, 24-25.

cel care caută să descopere în istoria sa personală planul lui Dumnezeu, semnele care îl îndreaptă spre o anumită orientare și mijloacele prin care poate să răspundă chemării. Îndrumarea spirituală este, în același timp, un itinerar spiritual și pedagogic: vizează descoperirea acțiunii Duhului Sfânt în viața persoanei și identificarea modalităților în care acesta poate să răspundă chemării divine. Finalitatea acestui itinerar nu poate să fie decât construirea propriei personalități avându-l pe Cristos ca referință pentru întreaga viață. În felul acesta, credința devine elementul de unificare a întregii existențe¹⁴.

Concluzie

În încercarea de a scoate în evidență necesitatea unei orientări vocaționale a pastorației tinerilor, am trecut în revistă unele documente ale Magisteriului care fac referință la acest aspect. Apoi am insistat asupra faptului că tinerii trebuie să fie priviți din perspectiva speranței, ca o resursă, și nu ca o problemă. Ulterior am trasat unele linii fundamentale pentru o pastorație a tinerilor orientată vocațional, specificând necesitatea de a valoriza ambiencele frecventate de tineri, de a desfășura o cateheză vocațională însoțită de o orientare adecvată și de a asigura o îndrumare vocațională.

În contextul numeroaselor propuneri din diferite perspective ce sunt adreseate tinerilor și care, de cele mai multe ori, îi dezorientează, persoanele care sunt implicate în pastorația tinerilor trebuie să țină cont de aceste aspecte, pentru ca slujirea lor să fie cu adevărat în folosul creșterii tinerilor. În modul acesta, se evită ca pastorația tinerilor să fie o sumă de activități fără o finalitate clară și care pot chiar împiedica creșterea armonioasă a tinerilor. Dacă, dimpotrivă, aspectul vocațional este permanent urmărit, atunci pastorația tinerilor va contribui la creșterea umană și spirituală a tinerilor și va oferi elementele necesare pentru ca aceștia să își asume propria vocație și să își găsească împlinirea.

¹⁴ E. MASSERONI, „La guida spirituale nel servizio di accompagnamento vocazionale”, în GHIZZONI L. (ed.), *Direzione spirituale e orientamento vocazionale*, Cinisello Balsamo, Paoline 1992, 71.